

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **G. Ch.** zast. Mgr. Jindřichem Skácelem, advokátem, se sídlem Zachova 4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 9. 2008, č. j. 56 Az 65/2008 - 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 25. 9. 2008, č. j. 56 Az 65/2008 - 33, zamítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-245/LE-PA04-PA04-2008, ze dne 11. 4. 2008, a rozhodl dále, že žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává. Předmětným rozhodnutím žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12, nebo mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu.

Žalovaný poukázal na to, že žalobce požádal již v minulosti o udělení mezinárodní ochrany. Tato žádost byla žalovaným dne 1. 11. 2004, č. j. OAM-686/LE-PA03-PA03-2004, zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) tehdy platné úpravy zákona o azylu. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, která byla Krajským soudem v Brně rozsudkem ze dne 11. 4. 2005, č. j. 56 Az 130/2004 – 26, zamítnuta jako nedůvodná. Nejvyšší správní soud rozsudkem dne 16. 2. 2006, č. j. 4 Azs 233/2005 – 51, rovněž jako nedůvodnou zamítl kasační stížnost žalobce proti uvedenému rozsudku Krajského soudu v Brně.

Proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 56 Az 65/2008 – 33, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002, soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatele.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné, ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany není jenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatruje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Zde je nutné uvést, že stěžovatel žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, Nejvyšší správní soud tak mohl přijatelnost kasační stížnosti posoudit pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

Stěžovatel v kasační stížnosti označil důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a namítal nezákonnost rozsudku Krajského soudu v Brně z důvodu nesprávné kvalifikace situace stěžovatele, kterou měl soud podřadit pod ustanovení § 12 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel uvedl, že navzdory dobré ekonomické situaci v Čínské lidové republice, vládnoucí komunistická strana nerespektuje právní zásady běžné v demokratických zemích. Není zde například státními orgány užíváno institutu zahlazení odsouzení, obdobnému ustanovení § 69 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů. Stěžovatel byl v Čínské lidové republice odsouzen za trestný čin, a ačkoliv po propuštění z vězení vedl řadu let řádný život, stále se na něj nehledělo jako na osobu, která nebyla odsouzena. Jakožto člen této sociální skupiny bývalých vězňů se stěžovatel obává pronásledování. Stěžovatel zmínil, že si při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany nebyl jist, zda je mu dobře rozuměno a zda nejsou jeho slova překládána mylně, toto vědomí jej stresovalo a mohlo tak dojít na straně stěžovatele k nevědomé neshodě vůle a projevu. Z tohoto důvodu „*verbis expressis*“ neformuloval důvody v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu výše uvedeném, tedy v plném souladu s ustanovením § 12, eventuálně § 14a zákona o azylu. Na podporu svého tvrzení o výrazném diskriminování sociálních skupin v Čínské lidové republice odkázal na projevy českého ministra zahraničí, vicepremiéra a premiéra. Skutečnost, že Čínská lidová republika není bezpečnou zemí, kde jsou dodržována lidská práva, je třeba podle stěžovatele vykládat jako notorietu, již není třeba dokazovat, ve smyslu ustanovení § 121 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále „o. s. ř.“), proto měl soud rozhodnout podle žaloby.

Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatel v průběhu správního řízení uváděl pouze ekonomické důvody (nemožnost najít v Čínské lidové republice práci) a dále to, že se lidé na stěžovatele „dívali spatra“ pro jeho vězeňskou minulost. V České republice chtěl vydělat peníze a na stáří se vrátit zpět do země původu. Stěžovatel výslovně uvedl, že ve vlasti neměl se státními institucemi problémy a neměl ani jiné vážné potíže. Z uvedených tvrzení stěžovatele je zřejmé, že v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Žalovaný proto žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu.

V takové situaci není na místě zkoumat existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, jak vyslovil Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 244/2004, nebo ve svém rozsudku ze dne 27. 5. 2004, č. j. 7 Azs 124/2004 - 45, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 349/2004, podle kterého *vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, stanoví tento zákon také vylučující důvody, při jejichž naplnění žadateli azyl udělit nelze; tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a § 16 tohoto zákona. Jsou-li splněny podmínky vymezené v ustanovení § 16 odst. 1 tohoto zákona, tj. podmínky pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, není namístě zkoumat případnou existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) citovaného zákona, protože udělení azylu je za takové situace vyloučeno.*

Námítku stěžovatele, že skutečnosti uvedené v žádosti o udělení mezinárodní ochrany odůvodňovaly udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu, kterou stěžovatel uvedl v kasační stížnosti, shledal Nejvyšší správní soud jako nepřipustnou podle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť ji stěžovatel neuplatnil v řízení před Krajským soudem v Brně, ač tak učinit mohl, nýbrž ji vyslovil poprvé až v kasační stížnosti.

Azylovou irelevantnost ekonomických problémů vyjádřil Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, nebo ve svém rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54. Podle prvního z uvedených rozsudků *skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vybrožováním ze strany soukromé osoby a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona).*

Skutečnost, že žadatel musí uvést veškeré azylově relevantní důvody již ve správním řízení vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 10. 2003, č. j. 3 Azs 23/2003 - 61, když uvedl, že *žadatel o azyl musí uvést skutečnosti a důvody, pro které o azyl žádá, již ve správním řízení. Pokud nežadá o udělení humanitárního azylu v řízení před správním orgánem, resp. neuvede důvody hodné zvláštního zřetele, které by mohl vzít správní orgán v úvahu při rozhodování o udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nemůže k jejich případnému uplatnění až v žalobě či v kasační stížnosti soud přiblížit.*

Nesplnění povinnosti tvrdit azylově relevantní skutečnosti již ve správním řízení nemůže být zhojeno ani namítaným institutem § 121 o. s. ř., nehledě k tomu, že se o obecně známou skutečnost nejedná.

Povinnost správního orgánu zjistit úplně a přesně skutečný stav věci je limitována tvrzeními žadatele o azyl (mezinárodní ochranu), jak Nejvyšší správní soud judikoval např. ve svém rozsudku ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003 - 47, nebo ve svém rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu (zmíněné rozsudky jsou uveřejněny na www.nssoud.cz) poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatel sám žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. února 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu